

Miljøstyrelsen – Havnatur og Vandkemi

Sendt på mail til havnaturogvandkemi@mst.dk

Kystdirektoratet

J.nr. 2025 - 49790

Ref. avi

Den 18. december 2025

Tilladelse til reetablering af stenrev ved Helnæshoved og Lyø, Lillebælt

Kystdirektoratet giver hermed tilladelse til reetablering af stenrev på tre lokaliteter, to ved Helnæshoved og én ved Lyø, i Lillebælt.

Tilladelsen indeholder afgørelse efter kystbeskyttelsesloven, kysthabitatbekendtgørelsen og miljøvurderingsloven.

Kystdirektoratet har vurderet, at det ansøgte kan tillades efter kystbeskyttelsesloven.

Kystdirektoratet har vurderet, at der ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering for projektet.

Kystdirektoratet har vurderet, at projektet ikke er omfattet af miljøvurderingslovens bilag 1 eller 2.

Lovgrundlag

Etablering af stenrev på søterritoriet kræver tilladelse fra Kystdirektoratet, jf. § 16 a, stk. 1, nr. 2 i kystbeskyttelsesloven (LBK nr 245 af 28/02/2025). I henhold til § 16 a, stk. 4, kan der stilles vilkår i forbindelse med en tilladelse efter kystbeskyttelseslovens § 16 a.

Kystdirektoratet skal, når der træffes afgørelse efter kystbeskyttelsesloven, vurdere om projektet kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde eller visse udpegede arter væsentligt, jf. § 3 i bekendtgørelse om administration af internationale naturbeskyttelsesområder samt beskyttelse af visse arter for så vidt angår kystbeskyttelsesforanstaltninger samt etablering og udvidelse af visse anlæg på søterritoriet (BEK nr 654 af 19/05/2020).

Kystdirektoratet skal, når træffes afgørelse efter kystbeskyttelsesloven, samtidig vurdere om projektet kræver en miljøkonsekvensvurdering (VVM), jf. § 21, stk. 1, i bekendtgørelse af lov om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (LBK nr 4 af 03/01/2023).

Tilladelsen gives på følgende vilkår

Fælles vilkår efter kystbeskyttelsesloven og kysthabitatbekendtgørelsen:

1. Udformningen og etableringen af revene skal ske i overensstemmelse med det ansøgte.
2. Der må ikke uden Kystdirektoratets tilladelse foretages udvidelser eller ændringer af revene eller anlægsmetoderne.

Vilkår efter kystbeskyttelsesloven:

3. Tilladelsen bortfalder, hvis anlægsarbejdet ikke er afsluttet indenfor 5 år fra udstedelsen af denne tilladelse.
4. Samtidig med at anlægsarbejdet afsluttes, skal Kystdirektoratet (kdi@kyst.dk), Beredskabsstyrelsen - Sikre Farvande (sifa@dma.dk) og Geodatastyrelsen (gst@gst.dk) underrettes herom. Snarest herefter skal samme myndigheder tilsendes en færdigmelding, som dokumenterer at projektet er opført i overensstemmelse med tilladelsen samt angiver revenes endelige position og udformning.
5. Tilladelsen til at etablere stenrevet, samt de opførte rev, må ikke uden tilladelse fra Kystdirektoratet overdrages til andre.
6. Revene eller dele heraf kan af Kystdirektoratet kræves fjernet, for ejers regning, såfremt vilkår for tilladelsen ikke opfyldes eller overholdes.

Kystdirektoratet (kdi@kyst.dk), Beredskabsstyrelsen - Sikre Farvande (sifa@dma.dk) og Geodatastyrelsen (gst@gst.dk) skal underrettes umiddelbart efter revenes permanente fjernelse.

I forbindelse med en fjernelse af revene skal området bringes i en stand så tæt på de forhold, som eksisterede inden revenes etablering, som muligt.

Der skal tilsendes Kystdirektoratet (kdi@kyst.dk), Beredskabsstyrelsen - Sikre Farvande (sifa@dma.dk) og Geodatastyrelsen (gst@gst.dk) dokumentation for reetableringen.

Fælles bemærkninger:

Kystdirektoratet skal gøre opmærksom på at tilladelsen fortabes, hvis nogle af de for tilladelsen fastsatte vilkår ikke måtte blive opfyldt.

Tilladelsen fritager ikke modtageren for pligt til at opnå tilladelser og godkendelser, der måtte være nødvendige for gennemførelse af projektet i henhold til anden lovgivning.

Tilladelsen erstatter ikke privatretlige aftaler med fysiske og juridiske personer, som kan være berørt af projektet, ligesom den ikke fritager ejeren af revene for et, i forbindelse med revenes tilstedeværelse eller etablering, opstået civilretligt ansvar.

Tilladelsen indeholder ikke en garanti for de projekterede konstruktioners sikkerhed eller stabilitet.

Det er en forudsætning for tilladelsens udnyttelse, at ingen stentoppe vil overstige en dybde på 5 meter, dog undtaget delområde 1C på Helnæs Nord (østlige side af 5 meters dybdekurven frem til afgrænsningen af 1C), hvor ingen stentoppe vil overstige en dybde på 4 meter.

Kystdirektoratet skal gøre opmærksom på bekendtgørelse nr. 1229 af 3. oktober 2023 om sejladssikkerhed ved entreprenørarbejder og andre aktiviteter mv. i danske farvande.

Afgørelse efter kystbeskyttelsesloven

Kystdirektoratet har vurderet, at der kan gives tilladelse til det ansøgte projekt med den begrundelse, at der ikke synes at være væsentlige hensyn, som taler imod projektet. Kystdirektoratet har bl.a. vurderet, at der ikke er væsentlige naturhensyn som taler imod projektet, ligesom der ikke synes at være hensyn i øvrigt, som taler imod projektet.

I forbindelse med Kystdirektoratets vurdering er der bl.a. blevet lagt vægt på de indkomne høringssvar, samt at formålet med projektet er at reetablere stenrev på tre lokaliteter i Lillebælt. Det er i den forbindelse tillagt vægt, at ansøger vurderer, at aktiv naturgenopretning af stenrev er den eneste metode til at sikre fremgang af naturtypen. Det er videre vægtet, at der har været stenfisket i området, samt at havbunden består af eksponeret moræne (stenede substrater) hvorfor lokaliteterne vurderes at være egnede til formålet.

Det vurderes, at reetablering af stenrev, herunder genopbygning af huledannende rev, vil bidrage til at genskabe funktionen af den oprindelige stendækning på havbunden og dermed medføre øget biodiversitet i området.

SGAV gør i deres høringssvar opmærksom på, at der er placeret et NOVANA transekt til kombineret overvågning af makroalger og hårdbundsfauna i nærheden af projektområdet. De gør videre opmærksom på, at der, ved etablering af stenrev oveni eller meget tæt på transektet, er risiko for, at resultaterne fra den kommende overvågning vil blive forstyrret, og de oplyser, at der derfor skal holdes en afstand på mindst 200 m fra de NOVANA registreringer, der er tættest på den planlagte etablering.

Ansøger har efterfølgende undersøgt afstanden til NOVANA-transektet og oplyser, at den nærmeste del af transektet ligger over 250 m fra den del af stenrevene, som er tættest på. Ansøger vurderer derfor, at projektet ikke risikerer at påvirke målingerne.

På baggrund af ansøgers oplysninger om en afstand på mindst 250 m ml. transekt og nærmeste stenrev vurderer Kystdirektoratet, at SGAV's bemærkninger er imødekommet, og at resultaterne fra den kommende overvågning ikke vil blive forstyrret.

Ifølge genbesøget af vandområdeplan 2021-2027 er den samlede økologiske tilstand i vandområde nr. 216 (Lillebælt, syd) ringe, mens den kemiske tilstand er ikke-god. Målsætningen for området er, at der skal være god økologisk tilstand og god kemisk tilstand. Målsætningen for både den økologiske og kemiske tilstand er således ikke opfyldt. Det er Kystdirektoratets vurdering, at projektet ikke vil hindre målopfyldelse af god økologisk, samt god kemisk, tilstand inden for vandområdet. Det vurderes desuden, at projektet ikke vil forringe de eksisterende tilstande.

I forhold til havstrategidirektivet vurderer Kystdirektoratet, at projektet samlet set ikke vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af de 11 deskriptorer og dermed ikke vil medføre en forringelse af havmiljøet.

Kystdirektoratet har i forbindelse med ovenstående vurderinger i forhold til vandområdet og havstrategi vægtet, at der er tale om anlægsarbejder af begrænset omfang samt varighed på hver enkelt lokalitet, hvorfor påvirkningen på havmiljøet alene er midlertidig. Det er videre tillagt vægt, at projektet omhandler reetablering af stenrev i området, hvilket kan medvirke til en forbedring af havmiljøet lokalt.

Projektområdet overlapper med Natur- og miljøbeskyttelsesområde N75, og Kystdirektoratet vurderer dermed, at projektet ikke er i strid med havplanen.

Kystdirektoratets vurdering er foretaget på baggrund af sagens samlede oplysninger, herunder de indkomne høringssvar og egne konkrete vurderinger samt almene erfaringer fra sagsområdet.

Afgørelse efter kysthabitatbekendtgørelsen

Alle planer og projekter, der ikke er direkte forbundet med eller nødvendige for et internationalt naturbeskyttelsesområdes forvaltning, skal vurderes med hensyn til deres virkning på områdets naturtyper og levesteder samt de arter, området er udpeget for at bevare. Alle planer og projekter skal samtidig vurderes med hensyn til deres virkning på arter omfattet af habitatdirektivets bilag IV.

Hvis Kystdirektoratet efter høring af andre berørte myndigheder vurderer, at projektet kan påvirke et internationalt naturbeskyttelsesområde eller en beskyttet art væsentligt, skal der foretages en konsekvensvurdering af projektets virkning.

To af lokaliteterne er beliggende indenfor Natura 2000-område nr. 124: "Maden på Helnæs og havet vest for", mens den sidste lokalitet er delvist beliggende indenfor Natura 2000-område nr. 197: "Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als". Områdets udpegningsgrundlag fremgår af bilag 1. Der er kendskab til bilag IV-arten marsvin i området.

Kystdirektoratet har i denne sag vurderet, at projektet ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af de to Natura 2000-områder.

Kystdirektoratet vurderer således, at projektet ikke vil påvirke de 23 terrestriske naturtyper og arter, som områderne er udpeget for, idet projektområdet er beliggende på søterritoriet.

Kystdirektoratet vurderer videre, at de tre udpegede fuglearter, samt marsvin, ikke vil blive væsentlig påvirket af projektet, da anlægsarbejdet er af begrænset omfang samt varighed på hver enkelt lokalitet, og at eventuelle forstyrrede individer vil kunne flytte sig til mere uforstyrrede områder, mens arbejdet pågår.

Ift. de udpegede marine naturtyper sandbanke, lagune, rev og bugt vurderer Kystdirektoratet, at disse ikke vil blive påvirket væsentligt som følge af projektet. Kystdirektoratets vurdering skyldes bl.a. projektets karakter, samt at reetableringen, for Helnæs-lokaliteterne, sker på den kortlagte naturtype "rev". For Lyø-lokaliteten, hvor reetableringen delvist vil ske på naturtypen "bugt", er det tillagt vægt, at denne naturtype ofte består af meget varierende aflejringer og substrater, samt at en 2024-sedimentkortlægning har kortlagt området som sedimenttype 4 (svarende

til stenrev). Det er i den forbindelse tillagt vægt, at marine naturtyper kan forekomme som overlappende mosaikker frem for klart afgrænsede enheder.

På baggrund af ovenstående vurderer Kystdirektoratet, at der ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering for projektet.

Kystdirektoratet vurderer endvidere, at projektet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for marsvin som bilag IV art, samt påvirke arten på individniveau. Kystdirektoratets vurdering skyldes bl.a. projektets begrænsede omfang og karakter.

Kystdirektoratets vurdering er foretaget på baggrund af sagens samlede oplysninger og egne konkrete vurderinger samt almene erfaringer fra sagsområdet.

Begrundelse for at projektet ikke er omfattet af miljøvurderingsloven

Det ansøgte projekt er efter Kystdirektoratets vurdering ikke omfattet af bilag 1 eller 2 i miljøvurderingsloven.

Kystdirektoratet har endvidere ikke kendskab til, at det ansøgte projekt er en del af et større projekt på land eller vand, som er omfattet af miljøvurderingslovens regler.

Det er derfor Kystdirektoratets vurdering, at der ikke er hverken funktionel sammenhæng med andre projekter eller på anden måde integreret sammenhæng med andre projekter.

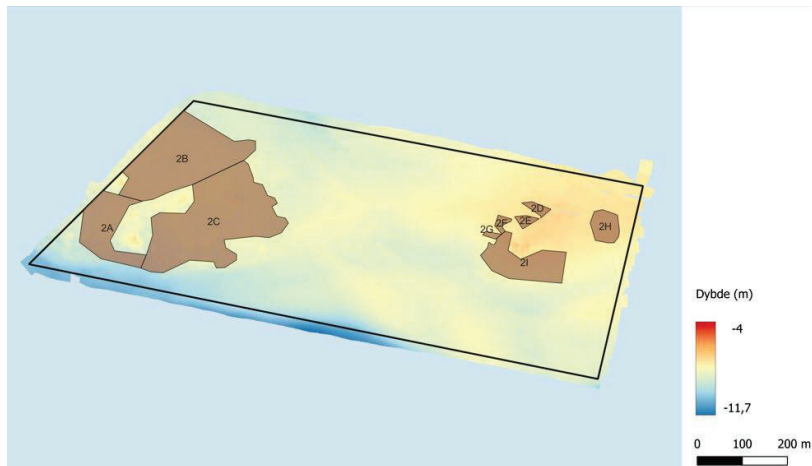
Vurderingen er foretaget på baggrund af det ansøgte, Kystdirektoratets kendskab til området og andre sager, ligesom ansøgningen har været sendt i høring ved kommunen og en lang række statslige myndigheder og interesseorganisationer, som ikke har oplyst om andre projekter.

Projektbeskrivelse

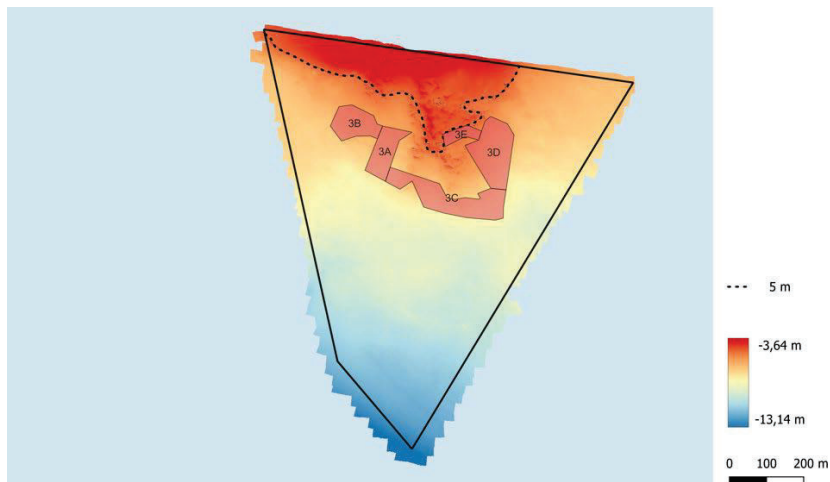
Tilladelsen omfatter reetablering af stenrev, to steder ved Helnæshoved og ét sted ved Lyø, i Lillebælt. De tre lokaliteter er vist på kortudsnittet på næste side.

Revene vil blive anlagt som en eller flere flader, hvor stenene ligger hovedsagelig i et lag med en dækningsgrad på mindst 25 % og op til 50 %. Inden for områderne anlægges ligeledes toppe, hvorved der skabes huledannende strukturer. Mellem fladerne bevares den nuværende sedimenttype. Toppene forventes at blive anlagt "vildt". Det forventes, at et større udbredt område med et enkelt lag sten samt de huledannende toppe vil skabe grundlaget for makroalgesamfund samt skabe grundlag for tilstedeværelsen af en række forskellige arter såsom fisk, krebsdyr, og andre invertebrater.

Anlægsområder ved Helnæs Syd:

Anlægsområder ved Lyø:

Koordinater for anlægsområderne fremgår af bilag 2.

Efter etablering vil ingen stentoppe overstige en dybde på 5 m, svarende til den nuværende mindste vanddybde. Dog med undtagelse i område 1C på Helnæs nord, hvor 5 m dybdekurven er angivet løbende midt i området. På den østlige side af 5 m dybdekurven frem til afgrænsning af område 1C vil stentoppene ikke overstige en dybde på 4 m.

Der anvendes alene rene natursten til projektet i størrelsesordenen 30 – 150 cm og af vejrmæssigt stærkt materiale som granit eller gnejs med en densitet på 2,65 t/m³. Stenene vil blive hentet fra nordiske stenbrud eller grusgrave.

Udlægningen af sten vil foregå kontrolleret fra pram eller andet skib med påmonteret kran. Det vurderes, at udlægningen vil tage ca. 180 dage.

For en mere udførlig beskrivelse henvises til ansøgningsmaterialet.

Sagsgennemgang

Efter Kystdirektoratet modtog ansøgningen, har den været sendt i høring hos Havplansekretariatet, Beredskabsstyrelsen - Sikre Farvande, Trafikstyrelsen, Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Plan- og Landdistriktsstyrelsen, Landbrugs- og Fiskeristyrelsen, Etablissement- og Terrænkommendoen, Slots- og Kulturstyrelsen, Assens Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune samt sendt til orientering til Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening, Fri-luftsrådet, Sommerhusejernes Landsforening, EjendomDanmark, Landsforening for digelag i Danmark, Dansk Sejlunion og Geodatastyrelsen.

Nedenfor gengives de indkomne bemærkninger.

Slots- og Kulturstyrelsen skrev d. 17. november 2025 følgende:

”Der bliver ikke stillet krav om marinarkæologiske forundersøgelser herfra i denne sag.

De veldokumenterede områder udpeget til udlæg af sten er præget af hård bund i form af sten og eksponeret moræne giver ikke anledning til yderligere fra os.”

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø skrev den 11. november 2025 bl.a. følgende:

”Høringssvar for Kystvande vedr. etablering af stenrev ved Helnæs og syd for Lyø

I ansøgningen om etablering af stenrev ved Helnæshoved og syd for Lyø er der ansøgt om placering af stenrev to steder vest for Helnæs og et sted syd for Lyø.

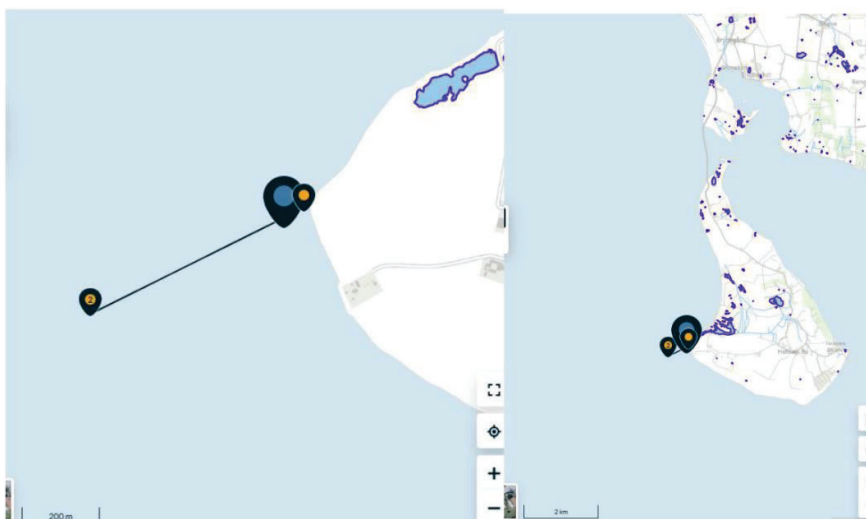
NOVANA overvågningstransekt tæt på

SGAV gør opmærksom på, at der er placeret et NOVANA transekt til kombineret overvågning af makroalger og hårbundsfauna. Placeringen af overvågningstransektet (stationsnr. (95500072 (T-7)) er vist i figur 1 og figur 2 nedenfor. Ved en etablering af stenrev oveni eller meget tæt på dette overvågningstransekt er der risiko for, at resultaterne fra den kommende overvågning vil blive forstyrret. Der skal derfor holdes en afstand på mindst 200 m fra de NOVANA registreringer, der er tættest på den planlagte etablering af stenrevet. Som det ses i figur ligger de konkrete registreringer på transektet ikke på en lige linje, og placeringerne kan variere lidt fra år til år. Koordinaterne for registreringerne på transektet kan downloades på Danmarks Miljøportal under Kemidata -> Hårbundundersøgelser – Marin. Overvågningsmetoden er beskrevet i følgende tekniske anvisninger fra Aarhus Universitet/DCE:

- Teknisk anvisning M12. Makroalger på kystnær hårbund.
- Teknisk anvisning M17. Fauna på kystnær hårbund.

Figur.1 Placering af de enkelte registreringer på NOVANA transekt 95500072 (T-7) vest for Helnæs i 2025.

Figur. 2 Placering af NOVANA transekt (95500072 (T-7)) for overvågning af makroalger og hårbundsfauna, vest for Helnæs. Venstre del af figuren viser et zoom tæt på transektet, højre del af figuren viser et overblik hvor placeringen på Helnæs kan ses.

Placeringen af stenrevne og iltsvind

Der er i ansøgningen redegjort for, at der forekommer hyppigt iltsvind i området omkring Helnæs og syd for Lyø. Det fremgår dog ikke specifikt, om der, ved den planlagte placering af stenrevne, er sikret at iltsvind ikke breder sig ind over stenrevne og derved skader genetableringen. SGAV formoder dog, at der i den detaljerede planlægning tages højde for dette.”

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen skrev den 4. november 2025 følgende:

”Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har gennemgået det ansøgte og også sendt dette i høring hos relevante foreninger/fiskere.

Vi har modtaget dette/vedlagte høringssvar fra Bælterne Fiskeriforening: ” Hvis der ikke kræves fiskeriforbud, er det ok fra os. Hvis der mod forventning kræves

fiskeriforbud, skal det gælde alt og der skal indledes erstatningsforhandlinger omkring det.”

Landbrugs- og Fiskeristyrelsen har ikke yderligere bemærkninger.”

Beredskabsstyrelsen - Sikre Farvande skrev den 3. november 2025 følgende:

Beredskabsstyrelsen Sikre Farvande (BRS/SIFA) skal i forbindelse med høring om ansøgning om tilladelse til reetablering af stenrev ved Helnæshoved og Lyø (tre specifikke steder (Helnæs Nord, Helnæs Syd og Lyø) i Lillebælt, som tidligere har været udsat for stenfiskeri, gøre opmærksom på at projektet er omfattet af bekendtgørelse om sejladsikkerhed ved entreprenørarbejder og andre aktiviteter i danske farvande (Entreprenørbekendtgørelsen), BEK nr 1229 af 03/10/2023.

Sejladsikkerhed og Dybdeforringelse

Generelt vurderes udlægning af sten at kunne få indflydelse på sejladsikkerheden, da der sker en dybdeforringelse ved etableringen. Det er derfor vigtigt, at stenene udlægges, så de giver mindst mulig gene for de typer af sejlene, der normalt passerer området. I projektområdet vurderes, at der kan forekomme mindre fartøjer, især fritidssejlere. BRS/SIFA notere sig i den forbindelse, at stenene vil blive udlagt, således ingen stentoppe efter etablering vil overstige en dybde på 5 meter. Denne dybde beskrives i ansøgningen som svarende til den nuværende mindste vanddybde i området. Der er dog én undtagelse for Helnæs Nord i delområde 1C på Helnæs Nord, på den østlige side af 5 meters dybdekurven frem til afgrænsningen af 1C, vil stentoppe ikke overstige en dybde på 4 meter. Denne dybdeforringelse over stenen vurderes af BRS/SIFA, at være acceptabel i forhold til sejladsen i området. Det er dog vigtigt, at nedennævnte 4 ugers varsling til Efterretninger for Søfarende overholdes.

Afmærkning og Søkort

Da aktiviteten (etablering af stenrev) medfører en permanent ændring af vanddybden, og dermed har betydning for sejladsikkerheden, skal den ansvarlige for aktiviteten indsende oplysninger (søopmåling) til Geodatastyrelsen. Dette skal ske senest 3 uger efter, at aktiviteten er færdig.

BRS/SIFA har erfaringsmæssigt oplevet ved lignende projekter, at der inden etablering af stenrev, bliver etableret et midlertidigt stendepot på havbunden. Et eventuelt stendepot placeret på havbunden skal ligeledes risikovurderes med henblik på placering og afmærkning mv.

Selve arbejdet med etablering af stenrevene og eventuelt midlertidigt stendepot herunder varsling af mindste dybder, der fremover vil forekomme i projektområdet, skal jf. entreprenørbekendtgørelse § 4 stk 2 anmeldes minimum 4 uger i forvejen til Efterretninger for Søfarende. Ved anmeldelse følges disse retningslinjer:

Med henvisning til BRS/SIFA sag nr. 2025146163 indsendes følgende oplysninger til Efterretninger for Søfarende - efs@dma.dk og cc sifa@dma.dk:

- Oplysning om tidspunkt for arbejdets påbegyndelse og forventet tidspunkt for afslutning.
- Oplysning om den forventede mindste dybde over stenrevene (bunkerne) samt koordinater for de enkelte stenrev.

- Kortfattet beskrivelse af hvorledes arbejdet udføres
- Oplysninger om evt. midlertidig og permanent afmærkning. Skal være godkendt på forhånd af BRS/SIFA
- Kontaktoplysning til involverede fartøjer og til den der leder arbejdet på stedet

Umiddelbart efter etablering af stenrevne indsendes meddelelse herom til efs@dma.dk. Efter etablering skal der foretages en søopmåling af projektområdet efter Geodatastyrelsen anvisninger. Dette med henblik på at få vanddybder opdateret og stenrevne symboliseret i søkortet.

BRS/SIFA henviser generelt til bekendtgørelse 1229 af 2023 om sejladsikkerhed ved entreprenørarbejder og andre aktiviteter mv. i danske farvande (vedhæftet). Vedhæftede vurderingsskema for sejladsikkerhed udfyldes af projektet/entreprenører mv. i forbindelse med de oplysninger, som skal indsendes til Efterretninger for Søfarende og BRS/SIFA minimum 4 uger før etableringsaktiviteterne påbegyndes.”

Etablissement- og Terrænkommendoen skrev den 17. oktober 2025 følgende:

”Etablissement- og Terrænkommendoen har ingen bemærkninger til høringen vedrørende; reetableringen af stenrev ved Helgnæshoved og Lyø i Lillebælt.”

Alle bemærkninger blev sendt i partshøring ved ansøger, som d. 3. december 2025 fremsendte følgende bemærkninger:

”Indledning

Miljøstyrelsen, som er bygherre for de tre stenrev ved hhv. Helnæs og Lyø, har den 27.11.2025 modtaget indkomne høringssvar fra Kystdirektoratet vedrørende etableringen af de tre stenrev. Nedenfor fremsender Miljøstyrelsen sine bemærkninger hertil.

Bemærkninger

Add 1) Slots,- og kulturstyrelsen

Der blev den 17.11.2025 afholdt et møde mellem Slots- og Kulturstyrelsen og MST (ansøger), hvor projekt materialet og kortlægningen blev gennemgået. De områder, der er udpeget til udlæg af sten, er præget af hård bund i form af sten og eksponeret moræne, hvilket ikke giver anledning til yderligere bemærkninger eller interesse fra Slots- og Kulturstyrelsen.

Add. 2) Styrelsen for Grøn Arealomlægning og vandmiljø

MST (ansøger) har efterfølgende analyseret og opmålt Stenrevets anlægsområde samt afstanden til NOVANA-transektet. Den nærmeste del af NOVANA-transektet ligger over 250 m fra den del af stenrevet, som er tættest på. Vi vurderer derfor, at arbejdet ikke risikerer at påvirke målingerne.

Add 3) Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

MST (ansøger) har noteret sig bemærkninger fra Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri

Add 4) Beredskabsstyrelsen

Da aktiviteten (etablering af stenrev) medfører en permanent ændring af vanddybden og dermed har betydning for sejladsikkerheden, skal den ansvarlige indsende oplysninger (søopmåling) til Geodatastyrelsen senest 3 uger efter, at aktiviteten er afsluttet. MST (ansøger) har noteret bemærkningerne og vil efterkomme de angivne krav samt indsende oplysningerne som beskrevet i vedlagte paradigmer

Add 5) Etablissement- og Terrænkommendoen, Forsvaret

MST (ansøger) har noteret sig bemærkninger fra Etablissement- og Terrænkommendoen, Forsvaret

Opsummering

MST (ansøger) finder de modtagne bemærkninger relevante og rimelige og vurderer, at alle krav og hensyn beskrevet i høringssvarene er opfyldt.”

Klagevejledning

Dette dokument indeholder tre afgørelser:

- afgørelse om at give tilladelse til projektet
- afgørelse om, at der ikke skal udarbejdes en konsekvensvurdering
- afgørelse om, at projektet ikke er omfattet af miljøvurderingslovens anvendelsesområde

Afgørelserne kan påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet.

For afgørelserne gælder følgende:

- Kystdirektoratets afgørelse kan alene påklages for så vidt angår retlige forhold.
- Klagefristen er 4 uger fra den dag afgørelsen er meddelt.
- Der klages via Klageportalen, som der er et link til på forsiden af <https://naevneneshus.dk/>. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Man logger på via www.borger.dk eller www.virk.dk typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Det koster 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer i gebyr at indgive en klage. Gebyret betales med betalingskort i Klageportalen.
- Klageberettigede efter kystbeskyttelsesloven er:
 - 1) adressaten for afgørelsen,
 - 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
 - 3) enhver, der har en væsentlig individuel interesse i sagens udfald,
 - 4) en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
 - 5) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

- 6) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
 - 7) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og
 - 8) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.
- Klageberettigede efter kysthabitatbekendtgørelsen er:
 - 1) adressaten for afgørelsen,
 - 2) ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
 - 3) enhver, som har en væsentlig, individuel interesse i sagen,
 - 4) en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker,
 - 5) lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
 - 6) landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
 - 7) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser, og
 - 8) landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.
 - Klageberettigede efter miljøvurderingsloven er:
 - 1) miljøministeren,
 - 2) enhver med retlig interesse i sagens udfald, og
 - 3) landsdækkende foreninger og organisationer, der som formål har beskyttelse af natur og miljø eller varetagelse af væsentlige brugerinteresser inden for arealanvendelsen og har vedtægter eller love, som dokumenterer deres formål, og som repræsenterer mindst 100 medlemmer.

Miljø- og Fødevareklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis man ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal man sende en begrundet anmodning til Kystdirektoratet. Kystdirektoratet videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt anmodningen kan imødekommes.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. § 18 b i kystbeskyttelsesloven, samt § 54, stk. 1, i miljøvurderingsloven.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Hvis der bliver klaget over afgørelsen kan tilladelsen ikke udnyttes, før klagesagen er færdigbehandlet, medmindre Kystdirektoratet eller Miljø- og Fødevareklagenævnet konkret bestemmer andet.

Med venlig hilsen

Anne Villadsgaard

Anne Villadsgaard

avi@kyst.dk

Vedlagt: Bilag 1 – Udpegningsgrundlag, Bilag 2 – Koordinater for de tre anlægsområder.

Kopi: Havplansekretariatet, Beredskabsstyrelsen - Sikre Farvande, Trafikstyrelsen, Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Plan- og Landdistriktsstyrelsen, Landbrugs- og Fiskeristyrelsen, Etablissement- og Terrænkommandoen, Slots- og Kulturstyrelsen, Assens Kommune, Faaborg-Midtfyn Kommune, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening, Fri-luftsrådet, Sommerhusejernes Landsforening, EjendomDanmark, Landsforening for digelag i Danmark, Dansk Sejlunion og Geodatastyrelsen.

Kystdirektoratets afgørelse offentliggøres på Kystdirektoratets hjemmeside.

Bilag 1: Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 124: "Maden på Helnæs og havet vest for".

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 108		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Lagune* (1150)
	Bugt (1160)	Rev (1170)
	Strandvold med enårige planter (1210)	Strandvold med flerårige planter (1220)
	Kystklint/klippe (1230)	Strandeng (1330)
	Hvid klit (2120)	Grå/grøn klit* (2130)
	Klithede* (2140)	Søbred med småurter (3130)
	Kransnålalge-sø (3140)	Næringsrig sø (3150)
	Tørt kalksandsoverdrev* (6120)	Kalkoverdrev* (6210)
	Surt overdrev* (6230)	Tidvis våd eng (6410)
	Urtebræmme (6430)	Kildevæld* (7220)
	Rigkær (7230)	Skovbevokset tørvemose* (91D0)
	Elle- og askeskov* (91E0)	
Arter:	Mygblomst (1903)	Skæv vindelsnegl (1014)
	Sumpvindelsnegl (1016)	Stor vandsalamander (1166)
	Marsvin (1351)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlaget er gennemgået i 2018-22. Naturtyperne enårig vegetation på stenet strandvold (1210), tørt kalksands-overdrev (6120) og urtebræmme (6430) er ikke til stede i habitatområde H108. De nævnte naturtyper gennemgås derfor ikke yderligere.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 125	
Fugle:	Klyde (Y)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for Natura 2000-område nr. 197: "Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als".

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 173		
Naturtyper:	Sandbanke (1110)	Bugt (1160)
	Rev (1170)	
Arter:	Marsvin (1351)	

Naturtyper og arter, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. Tal i parentes henviser til de talkoder, som benyttes for naturtyper og arter fra habitatdirektivets bilag 1 og 2. * angiver, at der er tale om en prioriteret naturtype. Udpegningsgrundlag for habitatområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 64	
Fugle:	Edderfugl (T) Hvinand (T)

Fugle, der udgør det gældende udpegningsgrundlag for Natura 2000-området. I parenteserne står "T" for trækfugl og "Y" for ynglefugl. Udpegningsgrundlag for fuglebeskyttelsesområder er blevet revideret som beskrevet i basisanalysen.

Bilag 2: Koordinater for de tre anlægsområder.

Helnæs Nord

–		
Hjørnekoordinater (WGS84 DM)		
Delområde	x	y
1A	9°58,658'	55°8,435'
	9°58,698'	55°8,417'
	9°58,684'	55°8,404'
	9°58,646'	55°8,401'
	9°58,630'	55°8,404'
1B	9°58,520'	55°8,402'
	9°58,509'	55°8,406'
	9°58,513'	55°8,410'
	9°58,507'	55°8,423'
	9°58,479'	55°8,452'
	9°58,515'	55°8,468'
	9°58,535'	55°8,459'
	9°58,547'	55°8,461'
	9°58,555'	55°8,458'
	9°58,547'	55°8,447'
	9°58,555'	55°8,442'
	9°58,591'	55°8,454'
	9°58,602'	55°8,452'
	9°58,592'	55°8,438'
	9°58,568'	55°8,415'
1C	9°58,810'	55°8,377'
	9°58,750'	55°8,345'
	9°58,715'	55°8,351'
	9°58,701'	55°8,337'
	9°58,740'	55°8,333'
	9°58,738'	55°8,291'
	9°58,663'	55°8,293'
	9°58,620'	55°8,269'
	9°58,618'	55°8,233'
	9°58,590'	55°8,224'
	9°58,577'	55°8,224'
	9°58,540'	55°8,196'
	9°58,457'	55°8,232'
	9°58,559'	55°8,301'
	9°58,596'	55°8,347'
	9°58,624'	55°8,368'
	9°58,690'	55°8,361'
	9°58,705'	55°8,372'
	9°58,699'	55°8,397'

	9°58,730'	55°8,404'
	9°58,769'	55°8,393'
1D	9°58,457'	55°8,233'
	9°58,187'	55°8,351'
	9°58,231'	55°8,373'
	9°58,287'	55°8,344'
	9°58,283'	55°8,327'
	9°58,304'	55°8,320'
	9°58,332'	55°8,324'
	9°58,452'	55°8,267'
	9°58,518'	55°8,273'
1E	9°58,559'	55°8,302'
	9°58,442'	55°8,324'
	9°58,315'	55°8,364'
	9°58,360'	55°8,364'
	9°58,341'	55°8,376'
	9°58,284'	55°8,374'
	9°58,357'	55°8,399'
	9°58,354'	55°8,384'
	9°58,386'	55°8,379'
	9°58,391'	55°8,408'
	9°58,431'	55°8,424'
	9°58,428'	55°8,388'
	9°58,596'	55°8,347'
1F	9°58,331'	55°8,325'
	9°58,331'	55°8,359'
	9°58,385'	55°8,342'
	9°58,381'	55°8,301'
1G	9°58,358'	55°8,400'
	9°58,285'	55°8,374'
	9°58,284'	55°8,401'
	9°58,202'	55°8,380'
	9°58,182'	55°8,446'
	9°58,259'	55°8,476'
	9°58,279'	55°8,480'
	9°58,278'	55°8,457'
	9°58,244'	55°8,421'
	9°58,371'	55°8,415'
1H	9°58,280'	55°8,479'
	9°58,285'	55°8,472'
	9°58,378'	55°8,486'
	9°58,393'	55°8,458'
	9°58,414'	55°8,454'

	9°58,405'	55°8,446'
	9°58,426'	55°8,449'
	9°58,448'	55°8,445'
	9°58,432'	55°8,441'
	9°58,432'	55°8,435'
	9°58,393'	55°8,423'
	9°58,383'	55°8,436'
	9°58,351'	55°8,428'
	9°58,335'	55°8,439'
	9°58,310'	55°8,446'
	9°58,284'	55°8,446'
	9°58,278'	55°8,457'
1I	9°58,379'	55°8,486'
	9°58,392'	55°8,488'
	9°58,398'	55°8,483'
	9°58,431'	55°8,492'
	9°58,441'	55°8,483'
	9°58,448'	55°8,481'
	9°58,458'	55°8,485'
	9°58,466'	55°8,482'
	9°58,457'	55°8,453'
	9°58,448'	55°8,444'
	9°58,443'	55°8,447'
	9°58,448'	55°8,454'
	9°58,390'	55°8,463'
1J	9°58,284'	55°8,428'
	9°58,316'	55°8,429'
	9°58,335'	55°8,439'
	9°58,351'	55°8,428'
	9°58,330'	55°8,427'
	9°58,332'	55°8,416'
	9°58,284'	55°8,419'

Helnæs Syd

Delområde	Hjørnekoordinater (WGS84 DM)	
	x	y
2A	9°57,044'	55°7,534'
	9°57,126'	55°7,521'
	9°57,098'	55°7,516'
	9°57,057'	55°7,474'
	9°57,066'	55°7,462'
	9°57,133'	55°7,456'
	9°57,121'	55°7,441'
	9°57,038'	55°7,452'
	9°56,993'	55°7,473'
2B	9°57,003'	55°7,511'
	9°57,084'	55°7,556'
	9°57,215'	55°7,628'
	9°57,319'	55°7,591'
	9°57,350'	55°7,592'
	9°57,364'	55°7,591'
	9°57,363'	55°7,580'
	9°57,343'	55°7,570'
	9°57,338'	55°7,568'
	9°57,230'	55°7,540'
	9°57,182'	55°7,531'
	9°57,147'	55°7,522'
	9°57,126'	55°7,521'
	9°57,076'	55°7,529'
	9°57,098'	55°7,549'
2C	9°57,231'	55°7,539'
	9°57,339'	55°7,568'
	9°57,348'	55°7,563'
	9°57,358'	55°7,547'
	9°57,358'	55°7,541'
	9°57,377'	55°7,539'
	9°57,387'	55°7,525'
	9°57,402'	55°7,522'
	9°57,408'	55°7,516'
	9°57,396'	55°7,512'
	9°57,406'	55°7,500'
	9°57,424'	55°7,498'
	9°57,430'	55°7,492'
	9°57,415'	55°7,480'
	9°57,389'	55°7,475'
	9°57,361'	55°7,477'
	9°57,295'	55°7,473'

	9°57,298'	55°7,463'
	9°57,321'	55°7,456'
	9°57,321'	55°7,449'
	9°57,296'	55°7,440'
	9°57,278'	55°7,439'
	9°57,273'	55°7,447'
	9°57,223'	55°7,449'
	9°57,167'	55°7,435'
	9°57,141'	55°7,436'
	9°57,121'	55°7,441'
	9°57,133'	55°7,456'
	9°57,146'	55°7,480'
	9°57,143'	55°7,501'
	9°57,162'	55°7,507'
	9°57,215'	55°7,505'
	9°57,234'	55°7,520'
2D	9°57,917'	55°7,512'
	9°57,939'	55°7,514'
	9°57,978'	55°7,504'
	9°57,957'	55°7,494'
	9°57,956'	55°7,497'
2E	9°57,902'	55°7,496'
	9°57,926'	55°7,497'
	9°57,953'	55°7,493'
	9°57,918'	55°7,481'
2F	9°57,875'	55°7,475'
	9°57,860'	55°7,485'
	9°57,868'	55°7,498'
	9°57,896'	55°7,493'
	9°57,894'	55°7,490'
	9°57,874'	55°7,485'
	9°57,882'	55°7,479'
2G	9°57,862'	55°7,469'
	9°57,835'	55°7,475'
	9°57,841'	55°7,479'
	9°57,874'	55°7,475'
2H	9°58,068'	55°7,501'
	9°58,085'	55°7,503'
	9°58,113'	55°7,497'
	9°58,117'	55°7,496'
	9°58,120'	55°7,477'
	9°58,118'	55°7,470'
	9°58,109'	55°7,463'
	9°58,095'	55°7,463'

	9°58,070'	55°7,466'
	9°58,059'	55°7,487'
21	9°58,009'	55°7,453'
	9°57,998'	55°7,416'
	9°57,889'	55°7,422'
	9°57,853'	55°7,432'
	9°57,829'	55°7,450'
	9°57,844'	55°7,459'
	9°57,847'	55°7,465'
	9°57,848'	55°7,466'
	9°57,854'	55°7,463'
	9°57,859'	55°7,463'
	9°57,864'	55°7,468'
	9°57,862'	55°7,470'
	9°57,881'	55°7,479'
	9°57,896'	55°7,476'
	9°57,887'	55°7,456'
	9°57,913'	55°7,445'
	9°57,959'	55°7,455'

Lyø

Hjørnekoordinater (WGS84 DM)		
Delområde	x	y
3A	10°8,457'	55°1,641'
	10°8,503'	55°1,704'
	10°8,577'	55°1,695'
	10°8,544'	55°1,683'
	10°8,508'	55°1,624'
3B	10°8,371'	55°1,706'
	10°8,393'	55°1,734'
	10°8,426'	55°1,736'
	10°8,481'	55°1,720'
	10°8,489'	55°1,707'
	10°8,503'	55°1,704'
	10°8,489'	55°1,686'
	10°8,471'	55°1,690'
	10°8,435'	55°1,690'
	10°8,398'	55°1,684'
3C	10°8,508'	55°1,624'
	10°8,520'	55°1,644'
	10°8,644'	55°1,619'
	10°8,663'	55°1,599'
	10°8,682'	55°1,596'
	10°8,709'	55°1,598'
	10°8,743'	55°1,596'
	10°8,747'	55°1,597'
	10°8,740'	55°1,604'
	10°8,774'	55°1,611'
	10°8,812'	55°1,609'
	10°8,805'	55°1,583'
	10°8,804'	55°1,568'
	10°8,784'	55°1,565'
	10°8,710'	55°1,569'
	10°8,654'	55°1,576'
	10°8,603'	55°1,586'
	10°8,575'	55°1,624'
	10°8,544'	55°1,612'
3D	10°8,774'	55°1,611'
	10°8,710'	55°1,674'
	10°8,745'	55°1,682'
	10°8,762'	55°1,709'
	10°8,776'	55°1,716'
	10°8,819'	55°1,705'
	10°8,835'	55°1,688'
	10°8,813'	55°1,609'
3E	10°8,654'	55°1,691'
	10°8,716'	55°1,704'
	10°8,753'	55°1,695'
	10°8,745'	55°1,682'
	10°8,712'	55°1,687'
	10°8,660'	55°1,673'